

Gents
Milieu
Front

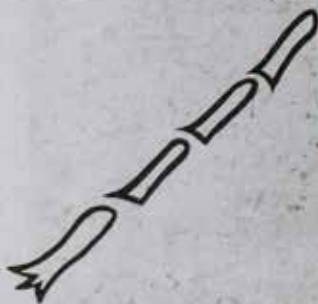
Frontaal

lente
2021

Minder emissie,
meer transitie

Wild
in de stad

'Tap het af'
van de kraan

2021

10 klimaatzaak

13 ontmoet Kristof

Gent en omstreken

06
klimaatplan
Ambitieuze acties onder voorbehoud

10
klimaatzaak
(R)echt naar een beter klimaat!

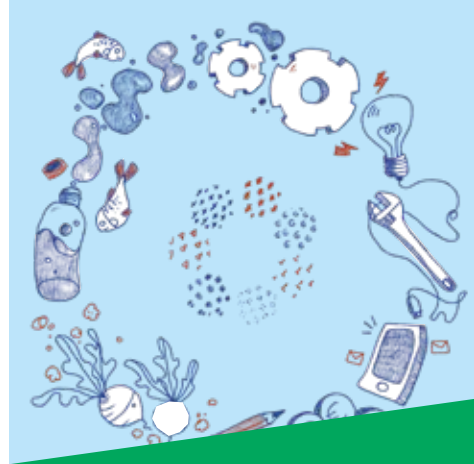
13
ontmoet
Kristof van Acker magneetvisser

14
ontdek
Let's save food: fietsen tegen voedselverspilling

16 wilde stad

20 circulaire economie

Milieu inzichten

16
expert
Sylvie Van Damme en Glenn Delière over de 'wilde stad'

20
topic
Uitdagingen van een circulaire economie

23
roots
Mirella, Griekenland

25
column
De binnenmens

26
voortaan
Duurzame tips

28 tap het af

34 vrijwilliger Griet

Front

van goodwill

28

in actie

Tap het af:
kraanwaterproject

30

bouwadvies

Gent zonder gas

34

vrijwilliger

Griet Geysels

35 Jules

36 kalender

38 volg ons

39 over ons

Never waste a good crisis

Ook Gents MilieuFront is het laatste jaar achter de schermen gekropen. De medewerkers van GMF werkten plots volledig van thuis uit, alle werkgroepen gingen online door, en zelfs een deel van de bouwadviezen verliep via een videocall. De crisis betekende dat de raad van bestuur ook snel moest schakelen: van een maandelijks overleg van een uur of twee gingen we naar tweewekelijkse of wekelijkse overleggen om snel te kunnen reageren en bijsturen waar nodig, samen met het personeel.

Never waste a good crisis, dat geldt ook voor GMF. Lockdown of niet, er was werk genoeg. Zo hebben we onder andere de verhuis naar het pand in de Dampoortstraat voorbereid, hebben we de eerste stappen gezet om ons nieuw meerjarenplan op te maken en zijn we samen met het personeel een traject gestart om na de sterke groei van de laatste jaren de taakverdeling te herbekijken. En de vrijwilligers, die bleven digitaal samenkomen. GMF bleef steeds aanwezig in het Gentse debat die maanden.

Toen de samenleving weer een beetje open ging, zijn onze vrijwilligers ook snel terug de straat opgetrokken: peuken verzamelen, voortuinen ontharden, geveltuinen aanleggen, korte meetups in het park: wat door kon gaan op anderhalve meter, daar gingen we voor. De komende maanden gaan we de uitdaging aan om de opgestarte trajecten tot een goed einde te brengen. Maar onze belangrijkste uitdaging wordt vooral om van achter onze schermen te komen en met alle GMF'ers er weer fysiek tegenaan te gaan – wanneer het opnieuw kan.

Elina Bennetsen
voorzitster
GMF

20%

1 op 5 treintickets wordt verkocht via het loket. Toch zal de NMBS in 44 stations haar loketten sluiten. Bijzonder jammere zaak, vooral voor mensen die niet digitaal 'mee' zijn. Reizigersorganisatie TreinTramBus vindt dat ook een krantenwinkel, postpunt of koffiebar er biljetten kan verkopen, en zo toch nog voor fysieke aanwezigheid in de stations kan zorgen.

'Onthardst'

nieuwe Gentse wintersport

In misschien wel de koudste week van de 21ste eeuw vrozen op een barre zaterdagochtend 13 februari de stenen ei zo na uit de grond. Ideaal moment voor een onthardingsactie dus, dachten de bewoners van de Pieter Colpaertsteeg. En waar wordt onthard, daar is GMF als de kippen bij; over een lengte van 200 meter toverden de bewoners + 3 GMF-vrijwilligers grijze straatstenen om in ruimte voor nieuwe geveltuinten en groenslingers!

[Meer op gentsmilieufrent.be/ontharden](https://www.gentsmilieufrent.be/ontharden)

Gent is geen asbak

GMF brengt peuken in kaart

'Citizen science', het wordt steeds meer een kolfje naar de hand van GMF. Door de jaren heen telden we fietsen, planten, openstaande winkeldeuren, ... Meestal geven we onze verzamelde cijfers door aan de bevoegde overheid, zo kan die ermee aan de slag om er nieuw beleid op te baseren. Als de coronaregels het toelaten zetten we samen met Stad Gent een peukenmonitoringsproject op, als onderdeel van een grotere anti-peukencampagne. Sigarettenpeuken zijn een van de hardnekkigste en meest voorkomende zwerfvuil-items die het milieu verontreinigen voor meerdere generaties. Ze zijn gemaakt van plastics en vergaan eigenlijk nooit helemaal. In dit project zal GMF in de loop van 2021 op een aantal strategische plaatsen de hoeveelheid peuken gedurende een afgebakende periode monitoren. Praktisch zoeken we hiervoor ook heel wat vrijwilligers, die gedurende een aantal maanden x aantal keer op dezelfde plaats peuken te tellen (en rapen). Die data houden wij nauwgezet bij, en op basis daarvan trekken we conclusies en stellen we oplossingen voor. Want 'meten is weten', toch?!

[Zin om dit najaar mee peuken te monitoren?](#)

[Mail naar iris@gentsmilieufrent.be!](mailto:iris@gentsmilieufrent.be)

'Waarom wordt een woning beoordeeld op haar energiestaat en niet op haar waterprestatie?'

Filip Meysman, professor biogeochemie en trekker van het nieuwe burgeronderzoek CurieuzeNeuzen in de Tuin, denkt na over een structurele aanpak om de 'verdroging' van Vlaanderen tegen te gaan. Volgens Meysman kunnen we ons niet langer permitteren om niet te kijken waar het regen- of afvalwater van huishoudens naartoe gaat. — De Standaard, 23 januari 2021

De GMF-mussenloft

natuur en biodiversiteit = hotter than hell

Bij GMF werken we de laatste jaren steeds meer rond biodiversiteit. We planten bomen en leggen gevel- en voortuinen aan, maar vergeten ook onze Gentse fauna niet. In 2020 vroegen we Labeur – een duurzaam maatwerkbedrijf uit Gent – om 50 mussenlofts te maken uit recuperatiehout. In januari graveerden we die met het GMF-logo en boden ze vervolgens (aan productieprijzen) te koop aan. We wilden de actie graag afgerond zien tegen de lente, maar tot onze verbazing verkochten de lofts als zoete broodjes: op minder dan een week waren ze allemaal de deur uit! De mussenloftactie haalde zelfs de pers en leverde heel wat nieuwe GMF-leden op. Conclusie: de Gentenaar smaakt dergelijke initiatieven wel, natuur en biodiversiteit zijn hot! Reden te meer om deze lente een nieuwe actie voor de Gentse beestjes te organiseren: Labeur en GMF slaan deze keer de handen in elkaar om 50 insectenhôtels te maken.

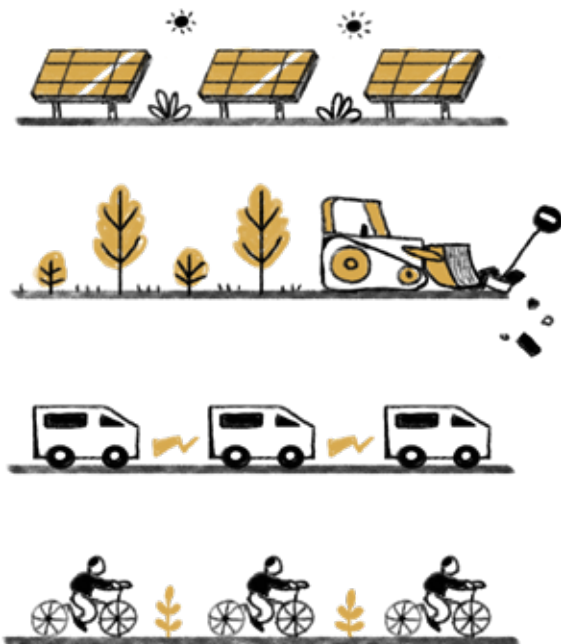
Wil jij onze kleinste vriendjes logement aanbieden in een uniek GMF-hotel? Meld je gauw aan op gentsmilieufrent.be/insectenhotel/

Eyck in de tuin

Gentenaars adopteren eik voor 100 jaar

Op 3 februari adopteerden twee Gentenaars een 'eyck' in hun tuin. Een schenking van GMF ter ere van het Van Eyck-jaar en de Gentse biodiversiteit! De 'adoptie-ouders' moesten wel beloven hun eik de komende 100 jaar te laten staan om zo écht bij te dragen aan een groener Gent en meer zuivere lucht. Filip en Els uit Gentbrugge en Mattias uit Mariakerke zagen plaats in hun tuin voor de 'eyck', exemplaren van 3 m hoogte en 10-12 cm breedte. Eén boom kan tot 150 kg CO₂ per jaar opnemen, levert voedsel en bescherming voor dieren, en verbetert de biodiversiteit in stedelijk gebied.

Spreekt het klimaatplan Gent fossielvrij?

Eind vorig jaar stelde Stad Gent haar nieuwe klimaatplan voor de periode 2020-2025 voor. Het doel van dit plan is om met concrete acties en budgetten klimaatneutraliteit in 2050 te realiseren. Maar wat staat er eigenlijk in? En lukt het Gent ook om deze ambities waar te maken?

txt_Tycho Van Hauwaert pix_Marie Bockaert, Shauni Celis

Is Stad Gent goed bezig?

Wist je dat de uitstoot van de Stad Gent in de periode 2007-2018 met 16,4% daalde? Als we die lijn doortrekken, halen we de doelstelling van -40% in 2030 helaas niet. Gent moet dus een versnelling hoger schakelen. Dit nieuwe klimaatplan komt bijgevolg geen minuut te vroeg. Naast dit vernieuwde engagement neemt het plan daarbij

voor het eerst klimaatadaptatie op zodat mitigatie (uitstootvermindering) en adaptatie in één actieplan terechtkomen. Een andere ambitie is om (lokale) hernieuwbare bronnen voor de elektriciteits- en warmtevraag van de huishoudens te verhogen tot 50%. Maar volstaat dit wel voor de stad om haar koploperspositie rond klimaatbeleid te behouden?

Ambitieuze acties onder voorbehoud

De hoogtepunten

Eén blikvanger is het **gasloos verwarmen** van Gentse huizen. Op dit moment wordt een kwart van de Gentse CO₂-uitstoot veroorzaakt door woningen. Per wijk, straat of type huis zal men onderzoeken welke gasloze oplossing het meest gepast is. Zo zal de stad warmtenetten realiseren en bewoners ondersteunen in hun overschakeling naar zonnepanelen en warmtepompen.

Naast de transitie van **fossiel naar hernieuwbaar** staat **energie-efficiëntie** centraal. Daarom wil de stad in samenwerking via de Energiecentrale het aantal renovatieadviezen en begeleidingen (ook van appartementen en sociale wonin-

gen) verdubbelen. Gent mikt op 30% minder energieverbruik bij woningen tegen 2030. Dat de Gentse klimaattransitie ook sociaal en rechtvaardig is, bewijst het rollend fonds dat mensen met een lager inkomen helpt met hun renovaties.

Naar schatting komt 60% van de totale Vlaamse broeikasgasuitstoot van materiaalgerelateerde activiteiten (productie, transport, afval, voeding). Gent wil met het gloednieuwe thema **circulaire economie** de uitstoot van deze activiteiten terugdringen. Hoe? Door het gebruik van primaire grondstoffen te verminderen en materialen langer in de kringloop te houden. Om dit aan te pakken brengt Gent nu alle circulaire initiatieven in kaart en bouwt zij haar netwerk verder uit. Deze uitdaging gaat ze aan samen met burgers, het middenveld, bedrijven, de haven en de academische wereld.

En hoe loopt het met de **klimaatadaptatie** van de stad? Intensere hittegolven,

'Met dit klimaatplan ondersteunt Gent haar ambities om de emissies sterk te reduceren'

extremere neerslag en langere droogteperiodes laten zich tegenwoordig al voelen. Daardoor zet Gent in op maximale ontharding, infiltratie van regenwater en het creëren van groenblauwe netwerken. Om de burger meer te sensibiliseren en stimuleren, komt er een brochure over klimaatrobuuste tuinen. Ook onthardingsprojecten en geveltuinen zullen verder ontwikkeld worden.

En ook dit nog...

Veel Gentse bedrijven vallen onder het **EU Emissions Trading System** en zijn bijgevolg niet opgenomen in het klimaatplan. Voor de andere bedrijven voorziet Gent een langetermijnstrategie tot klimaatneu-

'Transport blijft een zorgkind voor Gent. De uitstoot van de sector daalt nauwelijks'

traliteit van hun gebouwen en bedrijventerreinen en lanceert ze energiecoaching. Daarnaast komt transport uitgebreid aan bod: van het beperken van voertuigkilometers tot deelsystemen en zero-emissiewagens. Door het circulatieplan in de binnenstad is het fietsverkeer gestegen met 50% en daalde het aantal auto's er gemiddeld met 17%. Om deze cijfers continu te verbeteren zet de stad ook in op elektrische mobiliteit en duurzame logistiek. Tegen 2025 worden alle personen- en bestelwagens van de stadsvloot dieselvrij, met de ambitie om volledig elektrisch te zijn tegen 2030. En tot slot: **voeding**. De korte keten en plantaardige consumptie staan voorop en de stad streeft naar minder eten in de afvalbak.

Naar een fossielvrij Gent!

Het klimaatplan van Gent staat boordevol concrete acties met raakvlakken in alle beleidsdomeinen. Met de engagementen van het stadsbestuur en de uitvoering van deze acties zijn de doelstellingen in zicht. Maar als Gent echt fossielvrij wil zijn, moet elk aspect fundamenteel aangepakt worden.

Los van de aspecten, stelt het plan geen duidelijke prioriteiten voorop. De stad heeft enigszins gelijk dat er op vele fronten tegelijk moet gewerkt worden, maar een catch 22 is te vermijden. Hoe zal de energietransitie zich verhouden tot de

Planten- en Kruidenverkoop

LIGHTEDITIE VAN ONZE JAARLIJKSE WILDEPLANTENBEURS

INHEEMSE PLANTEN EN KRUIDEN | GROENTEN |
BIJENHOTELS | BOEKEN EN MEER
BESTEL T.E.M. 11 APRIL VIA
WWW.NATUURPUNTGENT.BE

Natuurpunt
Gent

tintelijjn

DE NATUURVERFWINKEL

Je interieur of gevel opfrissen? Bij Tintelijjn zetten we in op gezonde verf en duurzame producten. Je vindt alles wat je nodig hebt in onze winkel in Gent of online via de webshop!

Bestel je producten online via
www.tintelijjn.com
Wij leveren bij je thuis!

DE DUURZAME AANNEMER

Je gevel of interieur opfrissen?
Schilder-, kalei-, timmer- of pleisterwerken:
Tintelijjn voert ook werken uit bij je thuis.

info@tintelijjn.be • 09 219 09 60
Adolf Baeyensstraat 216, 9040 Gent

www.tintelijjn.com

'Als Gent echt fossiel-vrij wil zijn, moet elk aspect fundamenteel aangepakt worden'

→ ruimtelijke transitie, die veel trager loopt? Je kan alleenstaande woningen renoveren, maar is dat ruimtelijk gezien wel bedachtzaam? Klimaatbeleid moet hoe dan ook altijd op grote schaal worden bekeken. Bovendien is klimaat een transversaal thema. Een goede monitoring van de (gelijktijdige) uitvoering van het plan door verschillende diensten is daarbij essentieel.

Het aspect gasloos verwarmen is te vaag omschreven: een afgetekend plan ligt nog niet op tafel. De gekende manieren om burgers te sensibiliseren rond renoveren, zoals het advies van de Energiecentrale en de warmtekaart, worden uitgebreid en vernieuwd, maar verder is deze actie te vrijblijvend. Aan projectontwikkelaars vraagt men te weinig: er wordt gestimuleerd en overlegd, maar een dwingend kader ontbreekt. Nochtans is groene warmte cruciaal om de doelstellingen te halen. Er is met andere woorden een weg naar gasloos verwarmen nodig: een roadmap, budgettering en duidelijke acties.

Het streven van Stad Gent naar circulariteit is op zich niet verkeerd, echter moet een kritische noot worden geplaatst. Zolang de vraag naar producten te groot blijft, wordt het sluiten van de cirkel onmogelijk. Het gebruik van primaire grondstoffen verminderen is één zaak, maar betekent nog niet dat het vol-

ledige systeem 100% circulair is. Echte circulariteit bereik je met zowel recycleerbare als gerecyclede producten en vooral minder consumptie. Desalniettemin zijn de geplande acties een stap vooruit: de haven moet inzetten op CO₂-afvang en gebruik (CCU), repair cafés krijgen meer aandacht en de stad speelt een voorbeeldrol in haar circulair aankoopbeleid.

Klimaatadaptatie vormt een belangrijk sluitstuk van het klimaatplan. De vraag blijft echter hoe de vele acties via verschillende niveaus structureel aangepakt worden. Tot op heden is er geen *klimaatplan-toets* die elk nieuw project toetst met de gevolgen voor klimaatadaptatie. GMF is fan van onthardingsprojecten, maar hoe staat het met een structurele betonstop? De uitrol van deze acties kan sneller door deze te implementeren in andere beleidsinstrumenten.

Transport blijft een zorgkind voor Gent. De uitstoot van de sector daalt nauwelijks en het snelwegverkeer stijgt zelfs lichtjes! Ondanks het feit dat de bevoegdheid voor snelwegen niet bij Gent ligt en ze hier weinig aan kunnen doen, mist het plan een streefdoel of visie op dit vlak. Intussen is het verkeer in de binnenstad wel al ferm gedaald en wordt de modal split, de verschuiving naar duurzame verplaatsingen, uitgebreid.

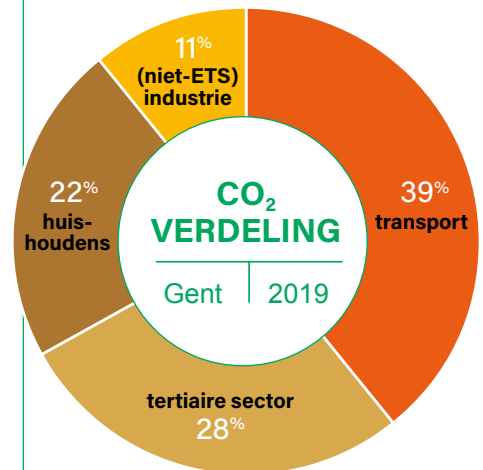
Conclusie

Met dit klimaatplan onderstreept Gent haar ambities om de emissies sterk te reduceren. De komende jaren zullen we zien hoe Gent de acties tot een goed einde zal brengen. Als de stad daarnaast innovatieve ontwikkelingen in energie en

transport verder blijft opvolgen, zullen de inspanningen resulteren in bijkomende emissiereductie. Voor klimaatneutraliteit in 2050 schiet dit plan op dit moment nog tekort. Daarvoor zijn in de toekomst ambitieuzere plannen en extra krachtinspanningen nodig.

Meer weten over wat GMF denkt van hoofdstuk 5 van het nieuwe klimaatplan?

Lees er alles over op tinyurl.com/3vm5sosh

ETS — Op Gents grondgebied bevinden zich bedrijven met een hoog energieverbruik (> 20MW). Die vallen onder het Europese Emissions Trading System (ETS). Dit systeem werkt met emissierechten (voor elke ton CO₂ moet een bedrijf een emissierecht indienen). Het aantal beschikbare rechten daalt elk jaar waardoor er schaarste op de markt ontstaat. Zo hebben bedrijven de keuze: minder uitstoten of emissierechten aankopen (waardoor die meebetaalt voor emissiereducties van anderen). Doordat de industriële emissies hier al worden aangepakt, kan het beleid van een lokale overheid hier weinig aan toevoegen. Dat is dan ook de reden waarom de uitstoot van ETS-bedrijven niet wordt opgenomen in lokale klimaatplannen.

Klimaatzaak

(R)echt naar een beter klimaat!

Eindelijk. Op 16 maart 2021 is het zover. Zes jaar nadat elf bekende Vlamingen Klimaatzaak vzw op poten zetten, gaan de pleitzittingen van start. Het doel is om via de rechtbank een ambitieus klimaatbeleid in België laten doorvoeren. Maar waarom gaat het proces pas in 2021 van start? En wat houdt het precies in?

txt_Eva Dessers pix_Klimaatzaak vzw

Wat voorafging:

la barrière linguistique

Klimaatzaak vzw spande op 1 december 2014 de vier Belgische overheden een proces aan voor een slordig klimaatbeleid. Onder andere oprichters Francesca Vanthielen, Tom Lenaerts, Stijn Meuris en Nic Balthazar vragen hen om zich aan hun verplichtingen te houden: de Belgische uitstoot van broeikasgassen verminderen. Van een vlot parcours was geen sprake. Omdat een van de verwerende partijen, het Waals Gewest, de woonplaats buiten Brussel heeft, moest de zaak volgens de taalwetgeving ook in het Frans ingeleid worden. Toenmalig Vlaams

minister van Omgeving Joke Schauvliege verzette zich echter tegen een Franstalig proces waardoor de zaak bleef haperen. In 2018 werd beslist dat de procedure wel degelijk in het Frans moest gebeuren, zoals Klimaatzaak vzw van bij het begin aanhaalde: “Drie jaren lang is gebakkeleid over een futilliteit, namelijk de taal waarin het proces moet worden gevoerd,” duidt Francesca Van Thielen (De Morgen, 20 december 2019). Dat de Klimaatzaak zijn zesde verjaardag zou vieren in december had niemand zien aankomen. Maar na deze aanslepende jaren is het dan toch zover: de pleitdta liggen vast van 16 tot en met 26 maart 2021.

IJver geëist

In 2015 ondertekende België het Klimaatakkoord van Parijs. Daarin staat dat we de opwarming van de aarde onder anderhalve graad moeten houden om onomkeerbare omslagpunten te vermijden. Door het ondertekenen van het klimaatverdrag stelt de Belgische staat dat het deze klimaatdoelstellingen kan en zal halen.

'Dat de Klimaatzaak zijn zesde verjaardag zou vieren in december, had niemand zien aankomen'

“Vertaald naar België betekent het Akkoord van Parijs dat wij als land tegen 2025 tussen 42% en 48% minder broeikasgassen mogen uitstoten, tegen 2030 tussen 55% en 65% minder en nul in 2050. Wij eisen dat België dat realiseert”, vertelt Sarah Tak, coördinator van Klimaatzaak vzw (De Morgen, 20 december 2019). En dat wel nu, want zoals we allen weten, is er geen tijd te verliezen. Zeker

'Urgenda won de zaak met 886 mede-eisers, de Belgische Klimaatzaak heeft er ondertussen al rond de 61.000'

niet als je de bovengenoemde percentages leest en weet dat België momenteel voor 32,5% minder uitstoot tegen 2030 gaat. Zelfs als we in 2050 niets meer uitstoten, is er nog altijd 50 procent kans dat we toch boven die anderhalve graad pieken, en dat wilt Klimaatzaak koste wat kost vermijden.

Nederland, Ierland en Frankrijk achterna

In december 2019 won milieuorganisatie Urgenda na zeven jaar de klimaatzaak tegen de Nederlandse staat. De rechter droeg de staat op om

zijn burgers tegen de gevolgen van klimaatverandering te beschermen en de uitstoot van broeikasgassen in 2020 met 25% te verminderen ten opzichte van 1990. Urgenda won de zaak met 886 mede-eisers, de Belgische Klimaatzaak heeft er ondertussen al rond de 61.000. Klimaatzaak vzw hoopt in maart het succes van de Nederlandse zaak te herhalen. De Ierse Klimaatzaak riep in juli 2020 als tweede ooit de overwinning uit, waarop Frankrijk met zijn *L'Affaire du Siècle* volgde en als eerste in 2021 zegevierde.

In actie op 14/03

Op 14 maart organiseerde Klimaatzaak (coronaveilige) acties over het hele land. Ook GMF stuurde Gentse een boodschap van bezorgdheid de wereld in voor het proces van start gaat! Neem een kijkje op de GMF social media voor beelden en video van 14/3.

Volg de Klimaatzaak

- > klimaatzaak.eu/nl
- > facebook.com/Klimaatzaak
- > instagram.com/klimaatzaak
- > linkedin.com/company/klimaatzaak

Andere Europese landen maar ook Nieuw-Zeeland, Canada, Colombia, India, Verenigd Koninkrijk, Zwitserland, de Verenigde Staten en Pakistan gaan gelijkaardige rechtszaken tegen de overheid aan. Wordt de Belgische Klimaatzaak de vierde winnaar ooit?

En nu?

Klimaatzaak wil met deze zaak geen minister of regering aanvallen. Ze willen een hulpmiddel bieden door politieke verandering in gang te zetten uit liefde voor de samenleving en het klimaat. Of dit hulpmiddel in gang gezet zal worden, zal blijken uit de pleitzittingen van 16 tot en met 26 maart. Afhankelijk van het moment waarop u dit artikel leest, is de rechtszaak gaande of is het vonnis reeds bekend. In het laatste geval hopen Klimaatzaak en zijn medestanders dat u het glas champagne hoog in de lucht kan heffen om de overwinning te vieren. Zo gaan ze het succes van Nederland, Ierland en Frankrijk achterna, op naar een actief en werkzaam klimaatbeleid!

Bio-ecologische materialen voor energiezuinige houtbouw en renovatie

Steico flex FSC®
Houtwolisolatie

Isokurk
Vloer- en muurisolatie

pro clima
Luchtdichting

- **gratis advies** aan zelfbouwers!
- **isolatie opleidingen:** eurabo.be/opleidingen

10%
ISOLATIEKORTING

10% korting voor leden van Gents Milieufront

Wij kiezen voor verantwoord bosbeheer. U ook?

ROK 52 - Pont West 112
B-9600 Ronse
+32(0)55 23 51 40

Wiedaauwkaai 87
B-9000 Gent
+32(0)9 216 46 40

info@eurabo.be
www.eurabo.be

BIO VEGAN TAKE AWAY

WWW.LEKKERGEK.COM

DI - VRIJ 17U-20.30U

BIJ GENT SINT - PIETERS
KON. MARIA HENDRIKAPLEIN 6,
9000 GENT

Kristof — 'Verkeersborden, kluizen, televisies, ... Het is ongelooflijk wat de mensen allemaal in het water gooien'

In deze rubriek laten we iemand aan het woord die zich rechtstreeks of onrechtstreeks inzet voor een duurzamer Gent. Deze keer aan de beurt: Kristof van Acker, Gentse magneetvisser.

We kennen allemaal het beeld van de geduldige visser langs het water. Niet alle vissers azen echter op de traditionele vangst. Magneetvissers gooien hun lange touwen met krachtige magneten in het water in de hoop metalen objecten uit het water te hijsen. Magneetvisser Kristof van Acker heeft een magneet die tot wel 510 kg kan dragen: 'Objecten zitten soms vast in de modder en dan is er heel wat kracht nodig.'

Het gaat vooral om fietsen, maar Kristof heeft ook al andere, minder voor de hand liggende zaken uit het water gehaald: 'Verkeersborden, kluizen, televisies, ... Het is ongelooflijk wat de mensen allemaal in het water gooien. Ik heb al 110 fietsen uit het water aan de Groendreef gehaald. Het is een gigantische afvalberg.'

Die berg uit het water halen is niet zomaar een hobby. Het maakt het water schoner en creëert een beter leefmilieu voor de vissen. Kristof krijgt dan ook bijna uitsluitend positieve reacties van voorbijgangers. 'Ik doe het graag omdat het niet alleen goed is voor de natuur, maar het is ook een leuke buitenactiviteit. Ik ben er begin 2020 mee gestart: ik kreeg de inspiratie via filmpjes op YouTube.'

Hap je ook al bijna enthousiast toe om metaalvisser te worden? 'Je kunt er niet zomaar aan beginnen. De dienst cultureel erfgoed moet elke metaalvisser eerst erkennen. Vis je een vondst van voor 1945 op, dan moet je die aangeven bij deze dienst. De vondst zelf mag je wel houden!'

txt_Janne Delagrangre pix_Shauni Celis

Fietsen tegen

Een dag als fietskoerier bij *Let's Save Food!*

Naast de vele *riders* met felgekleurde tassen van commerciële thuisbezorgdiensten, zie je in Gent ook dagelijks vrijwilligers rondfietsen die strijden tegen voedselverspilling. Klara en Rita namen ons een dagje mee achter de schermen van *Let's Save Food!*, een lokale organisatie die dagelijks zeker 200 kg eten redt van de afvalstapel.

txt_Zjef De Loose pix_Shauni Celis

Rare woensdag

Het is de laatste woensdag van 2020. 'Weirdy wednesday', zegt Rita terwijl ze naar haar voeten wijst. 'Iedere woensdag dragen we twee verschillende schoenen. We moeten toch niet per sé iedere dag twee dezelfde schoenen aantrekken, gewoon omdat het altijd zo geweest is? Mensen kunnen soms keihard blijven vasthouden aan hun gewoontes. Maar als we iets willen doen aan voedselverspilling, dan moeten we onze gewoontes in vraag durven stellen. Wij willen aantonen dat het ook anders kan. En dat we het ook anders willen.'

Op andere dagen herken je de vrijwilligers aan de tweedehands bakfietsen vol voedseloverschotten die ze redden bij lokale handelaars. Of aan de grote fietstassen met daar bovenop nog een bananendoos die ze met een fietsband bevestigen aan hun bagagedrager. 'Dat is steviger dan een snelbinder', getuigt Klara. 'Als we met twee zijn en het lukt om alles zo mee te krijgen, dan gaan we liever met onze eigen fiets. Dat is sneller en plezieranter dan met de fietskar.'

De eerste ophaling

Het tempo zit er al goed in

tijdens de fietstocht naar de eerste supermarkt in Melle. Klara en Rita kennen alle binnenwegen. Maar soms nemen ze een omweg voor het plezier. Aangekomen bij de winkel gaat de garagepoort open en worden er twee stapels met volle bakken naar buiten gerold. Alles wordt overgeladen in de fietstassen en bananendozen. Sommige producten gaan een koeltas in zodat alles volgens de regels van de voedselveiligheid verloopt. 'Vandaag is het nog fris buiten, maar in de zomer moeten we goed opletten', zegt Klara. Bij het uitladen in het buurtcentrum in Gentbrugge

'Iedere woensdag dragen we twee verschillende schoenen'

voedselverspilling

bekijken we de vangst: veel yoghurt en desserts, maar vooral opvallend veel vis en vlees. 'Nu met de feestdagen is dat nog erger', zegt Rita. 'Dan krijgen we dingen mee die we anders nooit zien: allemaal kleine hapjes, hertenkalf en zelfs oesters.' Ze haalt de bananendoos van haar bagagedrager. Die zit vol gerookte zalm. Na even luidop tellen zegt ze verontwaardigd: 'Dat is zo'n 500 euro aan zalm. Allez, aan afval eigenlijk hé: normaal ging dit de vuilbak in!'

Ecologische insteek

De organisatie werkt zelf vanuit ecologische insteek. Het is voor alle duidelijkheid geen voedselbank: **iedereen is er welkom** om mee te strijden tegen voedselverspilling. De ophalingen gebeuren standaard met de fiets. En er wordt gevraagd aan de mensen om eigen potjes mee te nemen. In ruil krijgen ze dan bijvoorbeeld ook wat pasta van de traiteur of een stuk taart van de buurtwinkel, afhankelijk van wat er die dag binnenkomt. De mensen kunnen bij de verdeling een vrije bijdrage geven. Dat geld gaat in eerste plaats naar frigo's, diepvriezers en koelboxen. Maar daarnaast kijkt de organisatie ook naar manieren om andere ecologische projecten te steunen om bijvoorbeeld bomen aan te planten. Zo kunnen ze de klimaatimpact nog verder vergroten. Sensibiliseren is dus ook een belangrijk onderdeel van de

werking, zowel bij de burentijdens de verdelingen als bij de winkels tijdens de ophalingen. 'Ik hoop dat er ooit minder geproduceerd wordt', zegt Rita. 'Eigenlijk moeten wij onszelf overbodig maken: idealiter zouden er geen voedseloverschotten meer zijn.'

Na de uren

In het dagelijks leven staat Rita in het buitengewoon secundair onderwijs. 'Ik ben hier begonnen bij de eerste lockdown. Ik voelde mij schuldig dat ik werd doorbetaald zonder dat ik daar veel voor moest doen. Ik kwam hier daarvoor al ingrediënten halen voor op school: ik kookte een keer in de week met dingen die ik hier mee pakte. Ik keek dan gewoon: wat is er hier en wat kan ik daarmee maken? Ik maakte soep en slaatjes... Eigenlijk vanalles. Op een bepaald moment hadden ze hier vrijwilligers te kort. Ik ben hier toen begonnen en eigenlijk niet meer gestopt. En sindsdien ga ik zelfs niet meer naar de supermarkt, behalve om wc-papier en bakpoeder.' Klara moet lachen: 'Bakpoeder is hier eens van de Aldi binnengekomen. Toen ben ik dat ook beginnen gebruiken.' Zij is in het dagelijks leven instructeur schoonmaak bij Stad Gent/OCMW Gent. 'Ik begeleid eigenlijk mensen die moeilijk aan een job geraken. Die krijgen eerst een opleiding en komen dan bij ons werkervaring opdoen. Wij hebben meestal 5 à 6 werkvloeren per dag, dus dat is ook nog eens rondfietsen.'

Een hecht team

Je merkt aan alles dat de vrijwilligers goed op elkaar zijn afgestemd. 'Wij hebben een kernteam van een tiental mensen' zegt Rita. 'Actieve vrijwilligers zo rond de 50', vult Klara verder aan. 'Voor de

'Dat is zo'n 500 euro aan zalm. Normaal ging dit de vuilbak in!'

verdeling worden er 5 mensen gevraagd en die wisselen wel vaak. Sommigen komen 2 keer per week, maar de meesten 1 keer per week. Naast het ecologische aspect doe ik dit ook voor het sociaal contact, en voor de beweging. Anders zit ik toch gewoon thuis.'

Strijd mee tegen voedselverspilling

Je kunt dagelijks terecht bij 1 van de 5 verdeelpunten om voedseloverschotten te redden: voor jezelf, voor een organisatie of (broodpudding-)actie, voor huisdieren of als laatste redding om te composteren. 'Goede bakfietsen of fietskarren kunnen we ook nog gebruiken', zegt Rita. 'Alles wat kan helpen om het transport te vergemakkelijken zodat we meer kunnen meenemen. En extra vrijwilligers zijn natuurlijk ook altijd welkom.'

Meer info

- > letssavefood.be
- > facebook.com/LetssavefoodGent

**Kijken naar
dieren in de stad:
een eyeopener**

Gent als voortrekker van de wilde stad?

Stel, je woont midden in de stad en stapt 's ochtends je deur uit. Links in de boom knaagt een eekhoorn aan een nootje. Je ziet nog net een vosje de hoek om wegschieten en boven in de lucht vliegt een zwerm vleermuizen op weg naar huis. Als het aan Sylvie Van Damme en Glenn Delière ligt, maken we van de stad weer een plek waar zowel mens als dier zich op hun gemak voelen.

txt_Reineke Maschhaupt pix_Sylvie Van Damme, Glenn Delière

**Waarom zijn dieren
belangrijk in een stad?**

Glenn: 'Dieren zijn onderdeel van de stad en maken die tot wat ze is. In stedelijke omgevingen zie je dat dieren in hun genen evolutionair zijn aangepast aan dat leven. *Rapid evolution* is dat. Er is geen andere plaats voor hen dan in de stad.'

Sylvie: 'Ik bekijk het vanuit het landschap, de interactie tussen alles wat abiotisch is – het niet-levende – en het levende. Planten worden daarin meestal wel bekeken, maar dieren worden te vaak vergeten. Dat is ook de aanleiding geweest van dit boek. Ook collega's uit het werkveld vinden het echt een eyeopener.'

In het boek halen jullie een idee aan van een filosofisch echtpaar om dieren politieke rechten te geven. Is dat realistisch?

Glenn: 'Het is een heel radicaal idee als je letterlijk zou doen wat Donaldson en Kymlicka voor ogen hebben. Maar als je het meer metaforisch opvat, kan het werken. Als we dieren politieke rechten geven, dan moeten we bijvoorbeeld nadenken over een *fair amount of space*. De ruimte die wij mensen innemen ten opzichte van wat er over is van de natuur is helemaal niet rechtvaardig.'

Sylvie: 'Zijn er niet ook ideeën om abiotische systemen rechten toe te kennen? Waarin je de natuur rechten toekent?'

'Ons boek is vooral een pleidooi om dieren als evenwaardige onderhandelaars mee te nemen'

Glenn: 'Jazeker, ook dat is een visie binnen de milieubeweging die je steeds meer hoort.'

Sylvie: 'Een fundamenteel ecologische visie is voor mij: respect voor alles wat wij niet zijn. Het is eigenlijk gek dat wij rechten moeten gaan toekennen aan dieren of abiotische zaken, terwijl wij geboren zijn vanuit die natuur. Ik denk dat Vlamingen daar nog wel redelijk wat werk aan hebben; kijk maar naar onze aangeharkte tuintjes. We zijn graag heersers over de natuur.'

Wat zijn de grootste uitdagingen om meer dieren naar de stad te krijgen en de bestaande dieren er te houden?

Sylvie: 'Landschapsarchitecten, stedenbouwkundigen en ontwerpers zouden meer moeten kijken naar de wereld vanuit het oog van de dieren. Wij denken dat we weten wat die dieren willen, maar er is

gebleken dat we dat helemaal niet zo goed weten. Mij lijkt het interessant om verder te onderzoeken wat we kunnen doen voor elke diersoort apart. Wij denken aan het ontwikkelen van kant-en-klare steekkaarten per dier.'

Glenn: 'Er is veel goodwill, ook bij landschapsarchitecten. Maar vaak blijft het steken in kleine, verbrokkelde maatregelen. Zo van, we willen iets aan biodiversiteit doen, dus we gaan een bijenhotel of nestkastje ophangen. Maar wat heeft dat dier nodig op welk ogenblik? Een nestkastje is dan wel een leuk idee, maar kan de vogel haar jongen ook voederen in het voorjaar?'

In het boek zetten jullie Animal Aided Design (het ontwerpen voor een aantal specifieke diersoorten) tegenover natuurinclusief ontwerpen (het creëren van binnenstedelijke

biotopen). Welke strategie heeft jullie voorkeur?

Glenn: 'Een integratie van die twee, maar beide strategieën werken heel projectmatig. Allereerst is het nodig om meer planologisch en systematisch te gaan nadenken over de inrichting van de ruimte. Daar is een gelaagdheid in het plan voor nodig. Want je hebt dieren op het niveau van landschap, zoals de havik, waarvoor grote structuurniveaus belangrijk zijn. En er is een categorie van dieren waarvoor een lager niveau, het niveau van een wijk of straat, belangrijk is, zoals egels en eekhoorns. Zowel Animal Aided Design als natuurinclusief ontwerpen kunnen dan binnen elk van die schaalniveaus nuttig zijn voor concrete acties.'

Sylvie: 'Het conflict dat ik in Gent zie, is dat er veel wordt gepleit voor de verweving van groenstructuren door de stad,

Sylvie en Glenn

— Voerden samen het PWO-focusproject Dierschap uit binnen het onderzoekscentrum 'Futures through Design'. Het boek 'Dierschap. Naar een gedeelde ruimte voor mens en dier' kwam daaruit voort.

Sylvie Van Damme

— Geografe en doctor in de stedenbouw en de ruimtelijke planning. Docent landschaps- en tuinarchitectuur en landschapsonwikkeling aan de Hogeschool Gent, KASK.

— Zoekt bruggen tussen theoretische concepten en de toepassing ervan in beleid, planning en ontwerp.

Glenn Deliège

— Milieufilosoof en doctor in de wijsbegeerte met een specialisatie in milieufilosofie. Docent landschapsfilosofie aan de Hogeschool Gent, KASK.

— Houdt zich bezig met de filosofische aspecten van de relatie tussen mens en natuur.

spectrum
boombeheer
boomverzorging en -advies

www.spectrumboombeheer.be
info@spectrumboombeheer.be
0495/18.49.05

GROENDAKEN
DAKTUINEN &
GROENGEVELS

CANOOPY

+32 (0)9 247 48 49
info@canopy-greenroofs.be
www.canopy-greenroofs.be

terwijl sommige dieren daar eigenlijk niet van houden. Sommige dieren hebben nood aan rust. Ik vind dat we dat soms een beetje uit het oog verliezen. Want Vlaanderen is klein, alles moet multifunctioneel zijn en met elkaar worden verweven. Maar eigenlijk moeten we af en toe ook durven pleiten voor die wildernis omwille van bepaalde soorten.'

Hoe kijkt Gent naar dieren in de stad?

Glenn: 'Hoewel de rol van dieren in de stadsplanning in Vlaanderen relatief klein is, heeft Gent wel een absolute voortrekkersrol. Gent heeft als enige stad in Vlaanderen een stadsecoloog en een soortenplan. De stad en de groendienst hebben jarenlang moeite gedaan om biologische data te verzamelen. De volgende stap is dat ze echt moeten gaan kijken naar de verschillende delen van de stad, waar welke soorten zitten en welke acties ze daaraan kunnen koppelen. Het dus meer systematisch gaan aanpakken.'

Gaan we dieren verliezen als we nu geen actie ondernemen?

Glenn: 'Er is een steeds grotere intensivering van het ruimtegebruik in steden. Bepaalde soorten die het heel goed deden in de stad, zijn nu gecrasht. Er zullen altijd dieren overblijven die het wel halen, maar dat zullen er steeds minder worden.'

Sylvie: 'De enorme druk op natuurgebieden in deze coronacrisis wijst erop dat we er te

weinig hebben. Ik hoop dat men beseft dat we ook in bestaande natuurgebieden biodiversiteit zullen gaan verliezen.'

Glenn: 'Dat is ook een van de boodschappen van ons boek. Het aanleggen van natuurgebieden buiten de stad is absoluut nodig, maar hoe geweldig zou het zijn als mensen dat gevoel van een groene omgeving ook hebben als ze hun deur uitstappen.'

Sylvie: 'Maar ook dat zal aanpassen worden, Glenn, als we de vos bijvoorbeeld dichter bij de mens brengen. Veel mensen houden er niet van als dieren te dichtbij komen.'

Glenn: 'Dat is de contradictie in zekere zin. Als dezelfde dieren die de mensen in het weekend in een natuurgebied zien ineens in hun tuin zitten, dan willen ze daar niks van weten. Dat is heel tekenend voor hoe wij tegenover de wilde natuur staan. We moeten die minder aangename kanten niet schuwen, maar kijken hoe we oplossingen kunnen bedenken.'

Tijdens de eerste coronalockdown zag je ineens wilde dieren in stille steden. Het leek alsof de natuur zich heel snel kan herstellen zonder de mens.

Glenn: 'Zeker. Het autoverkeer is zo'n grote factor. Geef de natuur een beetje een kans en die zal het met twee handen grijpen.'

Sylvie: 'Het gaat allemaal om evenwicht. Ons boek is vooral een pleidooi om dieren als evenwaardige onderhandelaars

'Kijk naar onze aangeharkte tuintjes: we zijn graag heersers over de natuur'

mee te nemen. Ook binnen de opleiding landschapsarchitectuur beseften we dat we het eigenlijk altijd hebben over planten. Voor de opleiding is dit onderzoek dus een grote rijkdom. Het slaat ook hard aan bij de studenten. We hebben workshops waarin studenten zich inleven in een bepaalde diersoort en vanuit die diersoort leren ontwerpen.'

Sprong er een idee uit bij die studentenworkshops?

Glenn: 'Een van de mooiste resultaten was de Batwalk: een concept rondom de Coupure waarin de vleermuis centraal zou komen te staan met vleermuisvriendelijke beplanting, vleermuisbruggen en ruïnes als broedplaatsen. Dat vond ik een heel mooi voorbeeld van hoe een dier deel kan uitmaken van de beleving van een bepaalde plek.'

Is er iets dat mensen zelf kunnen doen aan hun huis of tuin om dieren te verwelkomen?

Glenn: 'Merk ze op. Dat is al zo belangrijk. De opmerking die ik het meeste krijg aan de hand van het boek is: plotseling merk ik al die dieren op. Bekijk ze en bedenk: wat heeft mijn dier op welk moment nodig?'

Er wordt voorspeld dat de Belgische economie in 2020 7,5% zal krimpen, met 37.300 gesneuvelde jobs tot gevolg. De welvaartsstaat kon een sociaal bloedbad vermijden maar de coronacrisis maakt onze paradox duidelijk: de economie is slechts stabiel wanneer er groei is, maar die groei pleegt roofbouw op de planeet en zijn hulpbronnen. Kan de circulaire economie (CE) een uitkomst bieden?

txt_Michaël Verest pix_Marie Bockaert

Met de materiaalstroom

Uitdagingen van een circulaire economie

Definitie

In 2020 is het eerste circulaire voetpad in de Gentse Leeuwstraat een feit: CO₂ en metaalslakken, restafval dus, zijn de grondstoffen. Het productieproces neemt meer CO₂ op dan het verbruikt. Dat is in een notendop de CE: productontwerp houdt rekening met afval en verspilling, afval wordt voedsel en groene energiebronnen worden koning. Op macroniveau betekent dit het loskoppelen van economische groei en materiaalgebruik.

Populair

Circulair is populair. De CE is een centraal onderdeel van de Europese Green Deal.

Vlaanderen wil niet alleen het materiaalverbruik met 30% reduceren tegen 2030, maar heeft ook de ambitie Europees koploper te worden inzake CE². De Gentse Cleantech Cluster is een netwerk van overheden, onderzoekscentra en ondernemers die circulaire initiatieven op touw zetten. Het voetpad in de Leeuwstraat is daar het resultaat van.

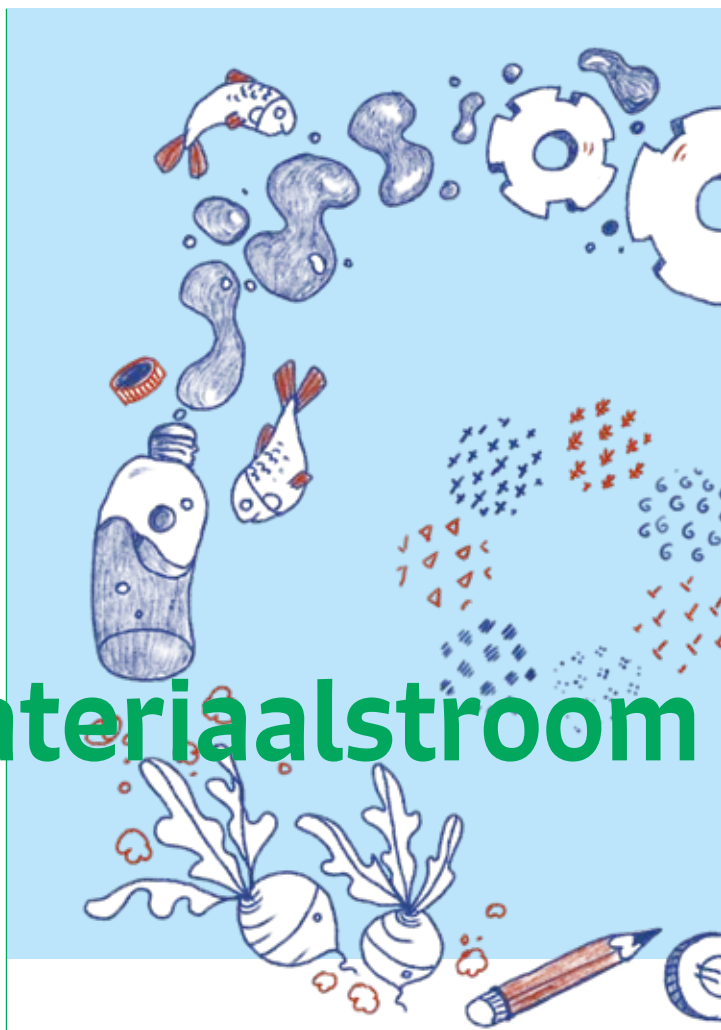
Jonge leeuwen

Maar ook jonge starters omarmen de circulaire businessmodellen. Een van die modellen is *product as a service* (PaaS). De producent blijft eigenaar en verkoopt de dienst die het product biedt, niet het product zelf.

‘Wanneer we onze refill points enkel zouden verkopen, hebben we achteraf geen verantwoordelijkheid meer, terwijl er zeker nood is aan onderhoud en technische ondersteuning. Vandaar dat we liever verhuuren’, zegt Colin Deblonde. Als student richtte hij Dripl op, een bedrijf dat suikerarme limonade verkoopt en het bijhorende refill point verhuurt.

Het PaaS-model kan tot 50% minder uitstoot genereren, onder andere omdat het de incentive geeft de levensduur van het product te verlengen.

‘Wij ontwerpen onze batterijen in eerste instantie als *design to last*’, legt Sam Van Acker uit. Samen met Lise en

Arne richtte hij als student Bright Energy op. Ze bouwen modulaire batterijen die de concurrentie moeten aangaan met dieselgeneratoren die gebruikt worden op bouwerven. ‘Het is de bedoeling dat de systemen een vijftiental jaar meegaan.’

Vervanging

Design to last is slechts één strategie. Een andere is *design for disassembly*: tijdens het ontwerp houdt men rekening met de impact van het materiaal. Colin: ‘Wanneer één onderdeel stuk is, moet niet de helft van onze refill point vervangen worden zoals bij een espresso-machine.’

Bright Energy monitort hun batterijen op celniveau. Op die manier hoeft enkel de cel die stuk is vervangen te worden. Geen overbodige luxe. Uit onderzoek blijkt dat 80% van de milieu-impact tijdens de ontwerpfase wordt bepaald⁴. Wanneer *design for disassembly* gecombineerd wordt met PaaS, heeft de producent er alle belang bij een product te ontwikkelen dat én makkelijk herstelbaar is én zo lang mogelijk operationeel blijft. Gevolg: daling van de milieu-impact. Voor Bright Energy is berekend dat dit tot 60.000 kg CO₂ per werf per jaar kan zijn. ‘De ecologische oplossing moet de economische keuze worden’, legt Arne uit. ‘Uiteindelijk draait het om de prijs.’

Technologie

Technologie is de motor achter de CE. Wat vroeger een logistieke nachtmerrie was, is nu met behulp van algoritmes behapbaar. Deelplatformen zijn gemeengoed geworden. Iedereen kent AirBnB en Uber, maar er is ook Werflink, een platform voor de bouwsector om materialen te delen. I-Revitalize doet hetzelfde voor hoogtechnologische machines. Peerby biedt burgers de mogelijkheid spullen te ontlenen. Ook hier zien we weer de shift van bezit naar gebruik.

Belofte

Duizend achthonderd miljard euro kan de EU tegen 2030 besparen wanneer ze volop inzet op de circulaire economie. Accenture berekende dat we tegen 2050 met een tekort van acht miljard ton grondstoffen te maken krijgen bij een *business-as-usual* scenario.

‘De ecologische oplossing moet de economische keuze zijn’

Er staat dus heel wat op het spel. Kan de CE haar beloftes waarmaken?

Materiaal is weerbarstig. Zo zou slechts 29% van de materialen in aanmerking komen om gerecycleerd te worden. Voor aluminium, een makkelijk te recycleren materiaal, geldt dat slechts 16% van de oorspronkelijke hoeveelheid nog in circulatie zal zijn tien jaar later.

On-demand services zoals Uber zorgen net voor méér verkeer en uitstoot, terwijl deelsystemen gedragen door particulieren (*peer-to-peer*) per deelwagen zes tot acht wagens van de weg halen, hoewel ook dit cijfer kritisch moet bekeken worden. Autodeelsystemen mogen bijvoorbeeld het openbaar vervoer niet vervangen.

Voorlopig besluit

Wanneer CE enkel een business strategie is, zal het weinig zoden aan de dijk brengen. Er zal integendeel meer markt gecreëerd worden. We mogen dus niet de fout maken de CE enkel als een technische discussie te zien. Circulariteit moet ingebed zijn in een bredere, politieke discussie: waar willen we naartoe met deze wereld?

BLOMM
veld
velo
vaas

www.blommm.be

volg ons

#blommm

Waaistraat 4

9000 Gent

T 09 336 60 80

Blommm is een biologisch bloemenatelier met eerlijke boeketten, recht van 't veld, op de velo, in de vaas. Dagvers, biologisch, geleverd in Gent én nu ook met een winkeltje aan de Vrijdagmarkt.

Lab15

Houtskeletbouw
passiehuizen en
energiezuinige
renovaties

Lab15 cvba Logboekstraat 10 - 9000 Gent

www.lab15.be - info@lab15.be - 09 233 51 68

HÈT ADRES VOOR ECO FAIR FASHION

SUPERGOODS GENT

WE ZIJN VERHUISD!

Goed nieuws: Supergoods Gent vind je sinds kort in een prachtig nieuw en vooral groter pand. Ver hoef je niet te gaan zoeken: **Olga is de Brabantdam eenvoudigweg schuin overgestoken!**

Nu is er dus meer plaats om de ecologische en eerlijk gemaakte collecties te ontdekken. Want al is er veel veranderd, nog steeds is Supergoods Gent de place to be voor de fijnste duurzame merken voor hem en voor haar, zoals Armedangels, VEJA en Mud Jeans.

CÌME SHAMPOO EN ZEEP REFILLS

Wist je dat je de populaire Cime shampoo en hand- en bodyzeep kan bijvullen bij Supergoods? Een stap in de goede richting van een afvalvrije badkamer, en bovendien bespaar je telkens €4! Cime werkt hard om zo duurzaam mogelijk te werken en gebruikt voor de verpakkingen bijvoorbeeld al oceaanafval. Sinds vorig jaar is het merk trouwens ook CO2 neutraal. Bovendien steun je met Cime enkele goede doelen in Nepal!

SUPERGOODS
eco + fair fashion

Brabantdam 63 Open ma 11-18u, di-za 10-18u / supergoods.be

Ook open op de eerste zondag van de maand!
Bij Supergoods kan je shoppen met je ecocheques.

Mirella — 'Zelfs het kleinste stukje afval in de heldere Griekse zee stoort me'

Mirella_35
roots_Griekenland

Mirella maakte als Erasmusstudente kennis met Gent. Toen ze zeven jaar geleden, in volle Griekse crisis, de kans kreeg aan de Gentse universiteit te werken, verhuisde ze definitief.

'Hier wordt beter met afval omgegaan', vertelt Mirella enthousiast. 'Iedereen sorteert, te meer omdat je ertoe verplicht wordt. Steek je iets in de verkeerde zak, kan je een boete krijgen. In Griekenland zou je eigenlijk papier, pmd en glas moeten scheiden, maar het wordt niet gecontroleerd. Bovendien doen er verhalen de ronde over vuilniswagens die alles samen afvoeren, dus zijn mensen niet gemotiveerd om te sorteren.'

Mirella's roots liggen op het eiland Evia. 'Ik hou zo van zwemmen in de heldere Griekse zee, dat zelfs het kleinste stukje afval me stoort. Daarom vind ik zwerfvuil opkuisen op het strand heel belangrijk. Leuk dat er ook in Gent opruimacties zijn!'

Grieken gebruiken vaker de auto, niet alleen omwille van de grotere afstanden, maar ook omdat het openbaar vervoer niet betrouwbaar is. 'Hier komt de bus meestal ongeveer op tijd, terwijl ik in Athene geregeld lessen gemist heb, tevergeefs wachtend aan het bushokje. En ja, fietsen in Gent is véél veiliger en dus aangenamer.'

'Goedkope bio-producten heb ik nog niet gevonden. Biologische eieren, olijfolie, groenten en fruit kan je op de Atheense markten tegen een betaalbare prijs kopen. Hier laat ik mijn keuze vaak door het prijsverschil bepalen, jammer.'

Tot slot heeft Mirella de smog in Athene zien ontstaan, doordat Grieken tijdens de crisis uit noodzaak massaal afval in hun kachels verbrandden. 'Ecologie en economie zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden. In Gent lijkt me dat meer in balans.'

txt_An Van Hemeldonck pix_Shauni Celis

TUINIER
& DAAR

ecologische tuinen www.tuinierendaar.be

ik maak je (het) hof!
ecologisch ontwerp van je buitenruimte
advies om zelf aan de slag te gaan
realisatie van je wildste tuindromen

0498-47.08.88

www.tuinierendaar.be

karlien@tuinierendaar.be

HOTA^{CV}

**SAMEN BIO- ECOLOGISCH
(VER)BOUWEN MET HOUT**

WWW.HOTA.BE

OP FIETSVAKANTIE?
ZORGELOOS NAAR JOUW WERK?
OF ER GEWOON OP UIT MET DE KINDEREN?

**CASA de
CICLISTAS**
HELPT JE GRAAG OP WEG

WWW.CASADECICLISTAS.BE

10% korting bij OHNE in ruil voor deze bon
GMF Lidnummer:

Het groen achter de oren

Ken je ze, de binnenmensen? Dat zijn de mensen die nooit buiten komen. Altijd zitten ze binnen. Het is al heel hun leven zo, en zo moet het blijven. Binnenmensen moeten goed tegen het buiten beschermd worden, in het buiten kunnen ze niet overleven. Ze zouden meteen verdwalen in een park, overreden worden, of doodgebeten door een hond. En stel dat zoiets ergs dan toch niet gebeurt, dan komen ze met stellige zekerheid nooit meer terug. Dan zijn ze foetsie. Laat je een binnenmens ook maar even buiten, heel eventjes maar, in de tuin bijvoorbeeld, dan gebeuren meteen de allerergste dingen. Niet doen dus, hoor je!

Als je nu medelijden zou krijgen met binnenmensen, dan zit je er ver naast. Ze hebben je medelijden helemaal niet nodig. Binnenmensen zijn veelal erg gelukkig. Ze vinden het helemaal prima om altijd binnen te zitten. Ahja, want ze kennen niks anders. Ze weten niets over het buiten en wat daar allemaal kan en mag en hoeveel frisse lucht en leuke andere mensen daar zijn. Ze kennen alleen hun gezinsleden, en ze denken dat die, wanneer ze op hun werk of school zijn, gewoon aan de andere kant van de voordeur staan te wachten. Ze stellen zich geen vragen, ze missen niks, want hoe kan je nu iets missen dat je nooit gekend hebt? Er zijn zelfs binnenmensen die bijna elke dag de hele dag alleen zijn. Wat die de hele tijd doen, dat weet eigenlijk niemand. In de zetel liggen? Nu en dan een hapje eten? Een dutje hier, een dutje daar? Even een spelletje spelen op hun smartphone? Wie zal het zeggen? Ook dit soort binnenmensen heeft absoluut geen behoefte aan jouw medelijden. Nee, integendeel: wie enkel het binnen kent, is juist heel gelukkig. Het binnen is een erg beschermende omgeving. Er zijn weinig insecten, zelden agressieve medemensen, nooit gevaarlijke demonstraties van klimaatactivisten

De binnenmens

Lisa Marechal

en al helemaal geen spoorwegovergangen, of zo. Afhankelijk van in wiens huis ze wonen, zijn er rondom binnenmensen soms wel complotdenkers of leden van extreemrechtse groeperingen te vinden. Ik geef toe dat die gevaarlijk zijn, maar gelukkig vormen die binnenshuis een te verwaarlozen probleem. Bovendien leveren geïndoctrineerde binnenmensen nul gevaar op voor de samenleving, zolang we ze maar blijven opsluiten, wat tenslotte toch het beste voor ze is.

Ik zei het al, naar medeleven heeft de binnenmens geen vraag. Die weet niet dat het leven meer te bieden heeft. Die heeft geen idee hoe heerlijk de wind kan waaien, waarnaar de lente ruikt, of hoe het gras tussen je tenen kan kriebelen. Die kent geen lange zomeravonden met burens in de achtertuin of krolse verliefdheid op de buurvrouw van drie huizen verder. Die blijft binnen, zoals het hoort, en is tevreden op geheel eigen wijze, geloof me nu maar. Het is echt helemaal oké om een binnenmens te zijn, of er thuis een te hebben zitten. Niks om je over te schamen.

Ken je dat, een binnenkat?

Voortaan

Voortaan kiezen voor een duurzame levensstijl vraagt om nieuwe gewoontes. We helpen je graag op weg met enkele huis-, tuin- en keukentips. Klein begonnen ...

Zu ne leutige DIY!

Vijf koffiedik tricks

Door het thuiswerken drinken we ineens allemaal onze koffie thuis, massa's koffiedik dus. En met dat koffiedik kun je meer dan je denkt.

Tip 1 Verwijder je dode huidcellen en stimuleer je doorbloeding met een verkwikkende scrubbeurt. Je kunt hiervoor prima alleen het koffiedik gebruiken. Voor een zachtere scrub meng je er natuurlijke olie (bijv. kokos- of olijfolie) doorheen.

Tip 2 Vieze of vette handen? Gebruik wat water en zeep en neem ook een schepje koffiegruis om je handen mee te schuren. Werkt ook goed tegen stinkende handen na het snijden van knoflook.

Tip 3 Aangekoekte pannen? Doe 1 à 2 eetlepels koffiedik op een schuursponsje en boenen maar.

Bessenwasdoek

De bessenwasdoek is gemaakt van katoen dat is behandeld met bessenwas en jojoba-olie. De olie zorgt ervoor dat de doek vettig wordt en daardoor een conserverende werking krijgt. Bovendien heeft jojoba-olie antibacteriële eigenschappen. Hierdoor is de doek geschikt voor hergebruik. De bessenwasdoek kan worden afgespoeld onder de koude kraan eventueel met een beetje afwasmiddel. De doek vervolgens goed laten drogen. Wasdoeken zijn handig voor het bewaren van restjes groenten, cake, lunchpakket, brood en nog veel meer!

Benodigheden

- katoenen of linnen doek (geen rekbaar stof)
- kartelschaar
- jojoba-olie
- natuurlijke was naar keuze: koolzaadwas, bessenwas, rapenwas...*

Pret met prut

Tip 4 Verstrooi het in de tuin en (in kleine hoeveelheden) in je potplanten. In vers koffiedik zitten onder andere stikstof en kalium. Dat zijn de stoffen die ook in Pokon zitten en die voedsaam zijn voor je planten. Let op, overdaad schaadt!

Tip 5 Voorspel de toekomst! (Fijn in deze coronatijden) Koffiedik kijken, oftewel tasseografie, kan alleen met koffie waarbij er gruis achterblijft in je kopje, zoals Turkse koffie of cafetièrekoffie. Draai het kopje langzaam in je handen en bekijk de vormen die ontstaan in het koffiedik. Vierkant betekent: problemen. Rechthoek: ruzie in de relatie. Cirkel: geld! Berg: verwachtingen komen uit. Wolk: onvrede. Ik raad je aan je kopje net zolang rond te draaien totdat je een mooie cirkel of berg tevoorschijn hebt getoverd.

DIY-wrap

Stap voor stap

- Verwarm de oven voor op 250 graden.
- Knip je stof op een gewenst formaat.
- Leg de stoffen doek op de bakplaat.
- Verdeel de bessenwas en de jojoba-olie over de doek.
- Schuif de bakplaat ongeveer 1-2 minuten in de oven. De doek kan eruit als alle was gesmolten is. Haal de bakplaat uit de oven.
- Voeg eventueel nog wat was toe en plaats de bakplaat terug in de oven.
- De doek moet helemaal vochtig zijn en mag geen droge stukken bevatten.
- Neem de doek voorzichtig van de bakplaat met je handen, wiebel voorzichtig heen en weer met de doek (Opgelet, de doek is warm!).
- Laat de doek hangend drogen. Klaar!

txt_Shauni Celis

* ik kocht de bessenwas in Herbacos, Grootkanonplein 7

Gebakken ravioli & spinazie-champignonsalade

kooktijd

skills

Een verrassend snelle en frisse salade waar je geen Italiaanse topchef voor hoeft te zijn. Buon appetito! txt_pix_Eva vzw

Ingrediënten — 4 personen

- 500 g ravioli
- 500 g champignons
- 250 g spinazie
- 1 doosje kerstomaatjes
- 4 tl mosterd
- 4 el koolzaadolie
- 1 bosje lente-uitjes
- olijfolie

Bereiding

- Kook de ravioli 1 minuut in gezouten, kokend water. Schep ze voorzichtig uit de pan en laat ze uitlekken. Spoel ze af met koud water om te verhinderen dat ze aan elkaar kleven.
- Reinig de champignons en snijd ze in schijfjes. Was en droog de spinazie en hak ze grof. Snijd de kerstomaatjes doormidden en hak de lente-uitjes in kleine stukjes.
- Vermeng de zonnebloemolie en de mosterd. Meng alle groenten en roer er de mosterdolie door. Kruid met peper en zout.
- Verhit olie in twee grote bakpannen, verdeel de ravioli over de twee pannen en bak ze. Roer ze tijdens het bakken af en toe om.
- Verdeel de groentesalade over de borden en schep er de raviolikoekjes op.

Ontdek meer recepten op evavzw.be

Tap het af

Een kraanwater pilootproject van GMF in samenwerking met vzw SiVi

België behoort wereldwijd tot de landen met de hoogste flessenwaterconsumptie. Vzw SiVi stelde vast dat ook een grote groep mensen in kwetsbare posities resoluut voor flessenwater kiest. Het pilootproject 'Tap het af' met Gents MilieuFront werd geboren: een sensibiliseringsproject rond kraanwater bij het doelpubliek van vzw SiVi.

txt_Kaat Coppens, Iris Verschaeve pix_Kaat Coppens

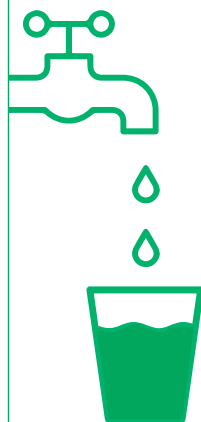
Hoe het begon

Het drinken van kraanwater is goed voor je portemonnee én voor de planeet. In het produceren, vullen en vervoeren van (water)flessen kruipt heel wat energie en tijd. Vzw SiVi, een vereniging in de Dampoortwijk en Sint-Amandsberg, bestrijdt armoede en werkt aan een menswaardig bestaan voor iedereen. Ze stelden vast dat heel wat mensen in kwetsbare posities toch voor flessenwater kiezen. Een samenwerking ontstond met oog op zowel het economische als het ecologische aspect, een win-win voor beide organisaties. Vanuit GMF en vzw SiVi sloegen twee stagiaires in het najaar van 2020 de handen in elkaar om een sensibiliseringsproject op poten te zetten.

Opzet Project

De originele opzet van dit project was voornamelijk mensen sensibiliseren om over te schakelen van flessenwater naar kraanwater in het dagelijks gebruik. Na een eerste projectvoorstelling, bij de praatgroep met ervaringsdeskundigen van vzw SiVi, werd duidelijk dat er nog veel problemen met leidingen (binnenshuis) zijn. Deze zorgen ervoor dat mensen in eerste instantie niet durven drinken van het kraanwater. Dus vooraleer we kraanwater rijkelijk willen aanprijzen, moeten de mensen weten of het binnenshuis ook effectief drinkbaar is.

Een ander, minstens even belangrijk, doel is de stemmen van mensen in armoede laten weerklinken in het klimaatde-

bat. Het is gemakkelijk om te stellen dat iedereen de switch móét maken naar kraanwater, maar daarvoor moet de situatie gunstig zijn. De meeste milieuproblemen hebben sterke gevolgen bij de armste bevolkingsgroepen terwijl zij de minst grote vervuilers zijn. We kunnen ze dus absoluut niet uitsluiten uit het debat.

'Verbruikers vragen meer zekerheid over de kwaliteit van HUN kraantjeswater'

Werkwijze

Vzw SiVi was zo vrij om hun onthaalmoment bij de voedselbedeling open te stellen zodat

Stalen in de koelbox

Fris, zuiver, verkwikkend

Merel Deelder, schrijfster en journaliste bij o.a. De Correspondent, dompelde zich voor een artikel op eotrace.be onder in de wonderde wereld van het kraantjeswater. Als Nederlandse stelt ze vast dat ze is opgegroeid met een zekere trots over hun leidingwater. Water kopen in een flesje doe je volgens haar enkel in noodgevallen.

"Ons kraantjeswater is minstens zo zuiver als bron- of mineraalwater, geloven we in Nederland. 'Met het doortrekken van je wc bevuil je zes liter Spa Blauw' is een uitspraak die je bij ons dan ook geregeld hoort", lacht Deelder.

Ze schrijft dan ook verbaasd te zijn dat vele Belgen een haast tegenovergestelde mening over kraantjeswater hebben. "Het idee dat je hetzelfde water drinkt als dat waar je de wc mee doorspoelt, stoot veel Belgen tegen de borst", vertelt Tim Smits, professor Marketing Communicatie aan de KU Leuven. "De vrees voor het zogenaamd onzuivere kraantjeswater is in België haast een urban legend."

"De cijfers liegen er dan ook niet om", schrijft Deelder. "Een gemiddelde Belg drinkt een kleine 150 liter gebotteld water per jaar. Om dit in perspectief te plaatsen: In 2011 werd wereldwijd ongeveer 262 miljard liter gebotteld water gedronken, wat overeenkomt met gemiddeld 37 liter per persoon. Een gemiddelde Nederlander heeft al genoeg aan 20 tot 25 liter."

Besluit: de Belg behoort daarmee tot de dorstigste drinkers van flessenwater ter wereld. "Uit een onderzoek uit 2010 stonden de Belgen met 148 liter per persoon op de vierde plaats van grootste drinkers van gebotteld water ter wereld, na Mexico, Italië en de Verenigde Arabische Emiraten – al blijven volgens sommige data ook de Duitsers ons nog net voor", aldus Deelder.

hier de bevraging kon door- gaan. Om de toegankelijkheid te vergroten ontmoetten we de doelgroep in hun leefwereld. Aansluitend bij de bevraging werden er ook flyers gemaakt met de voornaamste feiten over kraanwater versus flessenwater en een stappenplan om loden leidingen te identificeren. Met deze flyer en de bevraging in de hand was Kaat, de GMF-stagiaire, twee weken kind aan huis op het onthaal. De vragenlijst onderscheidde (sociale) huurders van eigenaars en aangezien vzw SiVi instaat voor de voedselbedeling in Sint-Amansberg woont het overgrote deel van de participanten in deze wijk.

Uitkomst project

Van de 42 bevroegden drinkt

45% voornamelijk flessenwater. De redenen hiervoor zijn uiteenlopend: uit gewoonte, vinden de smaak van kraanwater niet lekker, krijgen er buikpijn van, ... Bij de vraag 'Wat zou jou overtuigen om over te schakelen naar kraanwater?' was een vaak voorkomend antwoord 'meer zekerheid'. Hieruit verstaan we dat er meer transparantie mag zijn langs de kant van de verhuurder. We namen binnenshuis ook vier kwaliteitstesten af in samenwerking met het Provinciaal Centrum voor Milieuonderzoek. Deze resultaten worden nu verwerkt om er mee aan de slag te gaan.

Benieuwd naar de resultaten?

Je leest het binnenkort op gentsmilieufrent.be!

Uit 'Waarom we geen kraantjeswater drinken' van Merel Deelder, verschenen op www.eotrace.be.

In de vorige Frontaal gaven we het startschot voor onze artikelreeks 'Gent zonder gas'. Frontaal wil in de komende edities de mogelijke scenario's onder de loep nemen voor een toekomst zonder fossiele brandstoffen, dus zonder aardgas. We laten hierbij verschillende stemmen over het thema aan het woord.

txt_Stefaan Claeys & Veerle Vercrucyce pix_Noor Van Weverberg

In deze editie spreken we met Lieven Demolder. Lieven is als bio-ingenieur werkzaam bij CEIP (Clean Energy Innovative Projects), een investeringsfonds dat via de duurzaamheidscoöperatie DuCoop volledige circulariteit wil nastreven in de woonwijk 'Nieuwe Dokken' in Gent. Ze doet dit onder andere via een lage-temperatuur-warmtenet op industriële restwarmte, decentrale waterzuivering en waterhergebruik en slim gebruik van lokaal geprodu-

ceerde hernieuwbare energie. Daarnaast is hij ook vrijwilliger bij de Gentse burgercoöperatie Energnet, waar hij onder andere meewerkte aan de projecten 'Buurzame stroom' en 'community Virtual Powerplant' (cVPP). Die initiatieven demonstreren energiegemeenschappen, waarbij hernieuwbare energie wordt uitgewisseld in de Gentse Dampoortwijk. Zowel in zijn job als bij Energnet vindt Lieven motivatie om de klimaatkwestie concreet en lokaal aan te pakken.

Interview met Lieven Demolder van Energnet

Voor welke uitdaging staan we?

'De uitdaging is groot. Met meer dan 10,8 ton CO₂-eq. per inwoner/jaar behoort België bij de koplopers van de uitstoot wereldwijd. Bovendien 'importeren' we nog heel wat extra uitstoot via productie in het buitenland, die deels ook bestemd is voor de westerse markt.

De grote uitdaging van de transitie naar een aardgasloze samenleving zit hem in de voorziening van bronnen voor elektrificatie

Gent is met zijn zeehaven verantwoordelijk voor ongeveer een zevende van de CO₂-uitstoot in Vlaanderen. Het klimaatplan vertegenwoordigt daarbij maar een klein stukje van de volledige uitstoot: 1,43 miljoen ton ten opzichte van 11,08 miljoen ton bij energie-intensieve bedrijven op het Gentse grondgebied. Een groot deel van onze welvaart is afhankelijk van die bedrijven. Innovatieve en duurzame oplossingen vinden voor de energieproblematiek, en tegelijk ons consumptiegedrag in vraag durven stellen: die uitdagingen zullen de komende decennia onze agenda bepalen, als we ook als Gentenaars onze wereldwijde en historische verantwoordelijkheid willen opnemen.'

Wat is jouw visie op de ambities in het Gentse klimaatplan 2020-2025?

Wat is ETS?

Het Gentse klimaatplan gaat over alle uitstoot, behalve over die van de grootste havenbedrijven: die vallen onder het ETS-systeem. ETS staat voor 'Emissions Trading System' Voor 11.000 industriële installaties (energiecentrales, grote industrie, luchtvaart etc.) heeft Europa ETS in het leven geroepen: een emissiehandelsysteem met een eigen tijdspad voor uitstootbeperking. In totaal gaat het over ongeveer 40% van de globale CO₂-uitstoot in de EU-27. Voor de havenstad Gent liggen de verhoudingen dus duidelijk anders! De overige (niet-ETS) uitstoot valt onder verantwoordelijkheid van de lidstaten en – op lokaal niveau – onder het burgemeestersconvenant.

'Het Gentse klimaatplan 2020-2025 start vanuit de positieve resultaten die in de vorige twee periodes werden neergezet: een ambitieus tempo aanhouden in verregaande woningrenovaties, een bijkomende vergroting van de capaciteit voor zon- en windenergie en een ingrijpende mobiliteitsshift. Ook de verwarmingsrevolutie als radicale overgang naar fossielvrije warmtetoepassingen zal ons wellicht uit onze comfortzone duwen.'

'Klimaatactie zou in elke beleidsbeslissing – zowel voor gemeentes, bedrijven als voor huishoudens – moeten worden vooropgesteld. Vandaag merk ik in het veld nog te veel goedkope excuses: de terugverdientijd van investeringsprojecten wordt in cijfers na de komma uitgerekend, terwijl duurzame projecten in het traject naar een CO₂-neutrale samenleving de enige mogelijkheid zijn. Dat betekent uiteraard dat we een traject zullen moeten vinden dat rekening houdt met de financiële draagkracht van elke burger. Maar ik denk dat we als samenleving deze uitdaging wel aankunnen.'

Hoe ver staan we al volgens jou?

'De geesten lijken gerijpt. De protesten van de klimaatjongeren hebben ertoe bijgedragen dat de klimaatverandering niet langer wordt ontkend. Het ontbreekt vaak nog aan een referentiekader om het moeilijk vatbare planetaire en geopolitieke probleem te kunnen vertalen naar individuele actie. De schaalbaarheid van Gent als stad en regio lijkt me heel aantrekkelijk om deze vertaalslag naar de burger te maken. Via lokale beleidsbeslissingen, individuele investeringen of

FIETSTUINIER

Je tuin transformeren in een levendige, eetbare en ecologische biotoop?

Contacteer ons voor eco-advies, onderhoud, ontwerp of aanleg van uw (stads)tuin.

Andreas Meerburg Tel: 0496/ 30 46 82
andreas@fietstuinier.be
fietstuinier.be

BEO
VERSMARKT

OOK ONLINE
www.beo-markt.be

100% BIOLOGISCH CORRECTE PRIJS ZALIGE KLANTEN

Di tem Za: 10u30 – 17u30
Zon: 10u – 16u

Heilige Geeststraat*, Gent

Groenten en
Fruit, kaas,
brood, olijfolie
en veel bulk
producten!

* Een steegje pal in 't centrum!

KIDDYBIPS

Ecologische babywinkel
Dampoortstraat 23
9000 Gent
kiddybips.be

Thuisopbaring

Samen denken en doen

Zonder protocol

Ecologisch

Afscheid op eigen wijze

ANDERZIJDS

EIGENZINNIGE UITVAART

Anderzijds
Wolterslaan 83, 9040 Sint-Amandsberg
0474 56 15 23 goedele@anderzijds.com
www.anderzijds.com fb/anderzijds.gent

→ participatie in lokale projecten – via burgercoöperaties als Energient bijvoorbeeld – wordt het effect van klimaatbeleid zeer tastbaar en wordt de grotere doelstelling concreet. De komende jaren komt het erop aan de volledige samenleving mee te trekken in deze klimaattransitie.’

Hoeveel sneller moeten we gaan?

‘Stad Gent is goed gestart met het project ‘Possielvrije wijken’ door eerst met hoge resolutie de kwaliteit van de gebouwen en verwarmingstype in beeld te brengen en daarna een traject uit te stippelen voor energierenovatie en een CO₂-neutrale verwarmingsoplossing. Daarnaast moet de uitstoot van mobiliteit worden aangepakt met een modal shift en de elektrificatie van het wagenpark.’

‘De grote uitdaging van de transitie naar een aardgasloze samenleving zit in de bronnen voor elektrificatie. Ook in Gent zal de sprong naar warmtepompen en elektrische voertuigen de vraag naar duurzame stroom opdrijven, tot 2-3 keer meer dan de 1400 GWh elektriciteit die we nu jaarlijks verbruiken. Een deel van deze stroom zullen we lokaal moeten produceren, via zonnepanelen of windturbines. Vooral dat laatste is niet altijd evident. Anderzijds zullen we

De stad kan een ruimere partnerschap aangaan om burgers, bedrijven en verenigingen actiever te betrekken in de klimaattransitie

ook stroom moeten invoeren vanop zee of uit het buitenland en oplossingen voorzien voor uitwisseling, opslag en efficiënt energiegebruik. Als laatste stap zullen we via ‘slimme’ energiesystemen ons verbruik beter moeten sturen in functie van de beschikbaarheid en de prijzen op de energiemarkt.’

‘De stad kan een ruimer partnerschap aangaan om burgers, bedrijven en verenigingen actiever te betrekken in de klimaattransitie. Zo kan de lokale klimaatuitdaging via een zogenaamd ‘backcasting’-model beter in kaart worden gebracht. De noodzakelijke investeringen in energierenovatie en duurzame technologie in een helder tijdspad zetten kan enthousiasmerend werken en het draagvlak voor bv. windturbines vergroten.

Via innovatieve systemen (gebouwegeïntegreerde PV, energieopslag, -conversie, etc.) kunnen we de energietransitie versnellen. Door de creativiteit in onze universiteiten, hogescholen, bedrijven en (culturele) verenigingen in te zetten in onderzoek en ontwikkeling en innovatieve projecten kan Gent zijn rol als innovatiehub uitspelen in een wereldwijde klimaattransitie. De volledige renovatie van het Gentse patrimonium en energiesysteem zal meer dan 12 miljard euro investeringen vergen over een periode van 30 jaar: een heus relanceplan op zich. Waar wachten we nog op?’

Wat kunnen burgers doen op individueel niveau?

‘Ik sta wat sceptisch tegenover initiatieven die te veel klemtoon op individuele actie leggen zoals dikketruiendag. De overheid zelf moet op cruciale punten haar verantwoordelijkheid opnemen en soms pijnlijke maar noodzakelijke beslissingen doorduwen. Je kan mensen wel helpen in een keuze. Als consument is het soms moeilijk om te weten welke aankoop echt duurzaam is. Door duidelijke en onafhankelijke informatieverstrekking (bv. via certificatiesystemen of duurzaamheidslabels) kunnen we betrouwbare keuzes maken voor ethische en duurzame producten.’

Meer info Lees alles over de Gentse gasloze ambities op gentsmilieufrent.be/gentzondergas.

Waarom GMF bezwaar aantekende tegen de nieuwe gascentrale in Wondelgem lees je op gentsmilieufrent.be/luminus

Zelf jouw inzichten delen over Gent aardgasvrij, of zit je nog met vragen? Mailen maar naar [veerle@milieuvadviswinkel.be!](mailto:veerle@milieuvadviswinkel.be)

Griet — 'Op de fiets leer je de stad echt kennen'

Elk nieuw GMF-lid krijgt een welkomstbrief toegestuurd. Per post of door vrijwilliger Griet Geysels persoonlijk in je bus gedropt. Ze vindt het een uitstekende manier om Gent te leren kennen. Voor ons een goede reden om Griet zelf wat beter te leren kennen.

Griet — Het GMF-secretariaat stuurt me wekelijks een lijst door met nieuwe leden. Ik verstuur dan een infopakket met daarin een welkomstbrief, een bonnenblad, de lidkaart, stickers en een klimaat-affiche. Ik ben oorspronkelijk niet van Gent, dankzij dat lijstje leer ik de straten van Gent kennen. We hebben natuurlijk leden tot ver buiten Gent, maar als het in de stad is spring ik met de brieven op de fiets. Het is echt een verrijking. Ik weet nu dat de Ottergemsesteenweg een lange straat is!

Woon je nog niet lang in Gent? — Toch wel, ik ben ooit getrouwd in Gent in 1979. Ik heb 3 jaar in Sint-Job-in-'t-Goor lesgegeven, daarna in Gentbrugge, telkens in het Buitengewoon Onderwijs bij de Broeders van Liefde. Dat ik de stad niet echt kende was mijn eigen schuld. Ik deed alles met de auto, het was een automatisme. Ik kan me ook niet oriënteren, ik ben er zeker van dat ik een van de eerste GPS-gebruikers in België was. Toen ik rugproblemen kreeg, kon ik mijn auto veel minder gebruiken. Ik ben overstapt op Cambio en beginnen fietsen. Op de fiets leer je de straten van een stad pas echt kennen. Soms rij ik nog verloren, of ik probeer eens een nieuwe weg uit.

Ben je al lang lid? — Helemaal niet, sinds mei of juni vorig jaar. Ik ben nog maar pas gepensioneerd, daarvoor stak ik al mijn tijd in mijn werk. Ik kende GMF niet. Op een of ander standje op het Bijlokeplein zijn we in contact gekomen. Ik ben onmiddellijk lid en ook vrijwilliger geworden, zo ben ik wel. Ik heb me ook laten inschrijven voor een geveltuin. Er is een tegel uitgehaald aan mijn garage voor wat groen. Ik zit nu bij de beleidswerkgroep, omdat ik eerst niet goed wist welke werkgroep te kiezen. Ik wil niet vastgeprikt worden op een vaste dag in de week, ik werk mee aan de activiteiten die me liggen. Het GMF helpen verhuizen bijvoorbeeld. Deze zomer hielp

**help
mee**

Heb je zin om ook
vrijwilliger te worden?
Laat het ons weten!
info@gentsmilieufront.be

ik mee met het project in Wondelgem om regenputten te vullen met opgepompt grondwater van een bouwwerf. Ik dacht: Wondelgem, waar ligt dat? Maar het was echt de max! Ik fietste voorop naar de adressen die water besteld hadden om te zorgen dat alles klaar was tegen dat de tractor met de watertank aankwam. Tijdens zo'n project leer ik veel bij. Blijkbaar bemalen we in België bij bouwprojecten meer dan nodig is. GMF is goed georganiseerd en heeft goede contacten. Ze weten de personen met de juiste achtergrondkennis aan te trekken. En dan heb ik het niet over mezelf!

Is de ervaring uit het onderwijs bruikbaar?

— Ik heb veel ervaring opgedaan op CM-kampen, ik gaf daar cursussen om jongeren en volwassenen op te leiden tot monitor en berginstructeur. Met een aantal collega's schreven we een boekje om monitoren te inspireren voor wandeltochten in de natuur. Toen ik les gaf aan dove leerlingen in het Buitengewoon Secundair Onderwijs, schreef ik ook trainingsprogramma's en gaf ik vorming voor 'Leefsleutels'. Dat is een preventieprogramma waarbij leerlingen bewuste levenskeuzes leren maken. Intussen werd ik ook gevraagd om de coördinatie van de GON-begeleiding op te nemen, een vorm van Geïntegreerd ONderwijs. Dat groeide uit tot een GON-dienst waarbij zo'n 560 jongeren en studenten met beperking in het reguliere secundair en hoger onderwijs les volgen. Daarbij coördineerde ik een 70-tal leerkrachten verspreid over de provincie. Ik ben iemand die oplossingen zoekt. Ik ben pragmatisch, bij een idee denk ik hoe we dat kunnen uitvoeren en wie daarbij kan helpen. In het appartementsgebouw waar ik woon zit ik bijvoorbeeld mee in de raad van mede-eigenaars. Zo heb ik de bewoners kunnen overhalen om deel te nemen aan de groepsaankoop van een regenwaterton via GMF voor het gemeenschappelijke binnentuintje.

Na je loopbaan doe je het niet echt kalmer aan.

— Ik zit volop in het vrijwilligerswerk. Zo help ik ook bij Neos, een vereniging voor ondernemende senioren. Bij Kind en Gezin ga ik voor Wiegwijs kindjes meten en wegen. Van april tot november begeleid ik vakanties voor mensen met een beperking. Toch ben ik wel wat kieskeurig bij de projecten waaraan ik meehelp, dat komt omdat ik vaak geen tijd heb. Ik heb het altijd druk gehad, dat is mijn leven. Tijdens mijn loopbaan had ik soms de indruk dat ik geleefd werd, maar nu maak ik mijn eigen keuzes.

txt_Karel Lauwers pix_Shauni Celis

MEET Jules #17: JULES OP DE RODE LOPER

Helaba, gij daar!

**Helaba, gij daar,
achter uw scherm,
op het toilet,
in uw kot!**

Ongeveer 1 jaar geleden dachten we nog "We blijven nu efkes in ons kot, dan kunnen we straks gewoon naar Tomorrowland, #savethesummer en al". Nu denken we: "Een terrasje deze zomer zou fijn zijn, maar niet te zot natuurlijk". Vaccinatiecampagne of niet: corona blijft ons sociale leven gijzelen, terug naar events gaan lijkt nog heel ver weg. Hetzelfde geldt voor events organiseren: in 2020 hebben we er +30 geannuleerd. Deze agenda oogt dus opnieuw wat magerder dan de 2 pagina's die je van GMF gewoon bent. Maar diegene die erop staan, die zijn de moeite, neem zeker een kijkje. Om het op z'n Martine Tanghes te zeggen: hou vol, het komt allemaal weer goed!

Team GMF

GMF-bomenwerkgroep

GMF is – terecht! – steeds meer bezig met bomen en groen in de stad. We willen onze groene reuzen, bossen en het bomenthema niet langer als losse schnabbels behandelen, we maken werk van een heuse bomenwerkgroep. Van bomen planten, inventarisatie tot het indienen van bezwaarschriften tegen bomenkap: deze werkgroep zal de handen vol hebben! Iedereen is welkom: (oud-)professionals, enthousiaste natuurliefhebbers, mensen wiens handen jeuken om bomen te planten.
Meedoen? Stuur een mailtje naar bomen@gentsmilieufont.be

GMF-boekenclub

Op 22 februari kwam de GMF-boekenclub voor het eerst samen, en samen werd 'Drawdown' van Paul Hawken gelezen en deskundig gefileerd. Smaakt naar meer, binnenkort ligt er een nieuw boek op de boekenplank!
Meelezen? Stuur een mailtje naar boekenclub@gentsmilieufont.be

04.05.2021 Lezing Leo Van Broeck over biodiversiteit

Dinsdag 4 mei komt oud-Vlaams Bouwmeester en biodiversiteitsambassadeur Leo Van Broeck naar Gent op uitnodiging van GMF en Green Office UGent. Hij brengt ons zijn inzichten bij over openbare ruimte, natuur en biodiversiteit in de stad. De lezing gaat (indien mogelijk!) door in aula OEHOE (UGent campus Coupure), zo niet via livestream online.

dinsdag 4 mei 2021 | 20 u
[tickets / info: gentsmilieufont.be/lezingbiodiversiteit](https://tickets.gentsmilieufont.be/lezingbiodiversiteit)

06.05.2021 De Grote GMF-fietstelactie

Na 1 jaar afwezigheid pikken we op donderdagochtend 6 mei een mooie GMF-traditie weer op: tijdens de ochtendspits tellen we op 50 telpunten langs de R40 al het fietsverkeer richting Gent-centrum. Dit jaar tellen we al voor de zesde keer, maar het blijft een hercules-arbeid: we zoeken nog mensen die willen helpen tellen en resultaten verwerken. Wil jij die dag een tandwielletje bijsteken? Laat het ons weten!

donderdag 6 mei 2021 | 7 - 9 u
[info/aanmelden: gentsmilieufont.be/fietstelling](https://info.aanmelden.gentsmilieufont.be/fietstelling)

08.05 - 23.06.2021 Roet meten op de fiets

Welk effect heeft de invoering van de lage-emissiezone op de lucht die wij dagelijks inademen? GMF meette de roetconcentratie vóór de invoering van de LEZ, dit jaar doen we een meting 1 jaar later na. Wil jij mee meten, 1 week lang dagelijks (5 keer) gedurende de ochtendspits OF avonds spits een fietstocht afleggen in de buurt van de R40? Stuur ASAP een mailtje naar thijs@gentsmilieufont.be.

Van 26 mei tot 21 juni, 2 x per dag
[info/aanmelden: gentsmilieufont.be/roetmeting](https://info.aanmelden.gentsmilieufont.be/roetmeting)

Kruiswoordraadsel

Horizontaal

1. drakenmond – 2. teneinde – landbouwwerktuig – 3. laatste geluid van de fossiele economie – 4. buitenaardige – dat ben je als je verpakkingsvrij winkelt – 5. vogelwoonst – Europese Unie – 6. parelketting – 7. slentert

Verticaal

1. Gent heeft er drie op een rij – 2. = weten – 3. diens schuld is het allemaal – 4. klimaatactie verdraagt het niet – 5. lengtemaat – ruimtelijke ordening – 6. bloem – 7. kruid

	1	2	3	4	5	6	7
1	6						
2							3
3			1				
4							
5		4					
6					2		5
7							

In de genummerde vakjes lees je een woord dat betrekking heeft op veel milieuproblemen.

TIP: alle letters van het sleutelwoord komen voor in 'Gents MilieuFront'

1	2	3	4	5	6
---	---	---	---	---	---

PS. De oplossing van het kruiswoordraadsel vind je in de volgende Frontaal-editie.

maa apr mei

Oplossing vorige editie:

	1	O	P	D	E	F	R	I	E	T	J	E	S		
2	B	U	R	G	E	R	P	A	R	L	E	M	E	N	T
				3	M	E	I								
4	W	I	N	D	P	A	R	K							
				5	W	O	O	N	E	R	F				
				6	N	O	O	R	D	Z	E	E			
				7	T	U	R	F							
8	F	I	E	T	S	S	N	E	L	W	E	G			
				9	S	U	C	C	U	L	E	N	T		
				10	T	W	E	E	D	E	H	A	N	D	S
				11	D	R	A	A	K						
				12	A	A	R	D	P	E	E	R			
				13	A	A	R	D	G	A	S				
14	S	T	A	T	I	E	G	E	L	D					

Lekker **veel GMF'ers** op campus **Schoonmeersen** van de Hogeschool Gent! Of zitten we met een activistische postbode? #goebezig

Op een vrijdagnacht in januari kreeg Mariakerke er een **guerilla-bosje** bij. 30 bomen = 30 ventilators, hupla! #bomen #stadsgroen

Get the bigger picture!

De zotste **geveltuin** van Gent in the making! #nieuwkantoor #dampoort

Mussen in Gent wonen vanaf nu luxueuzer dankzij de enige echte GMF-mussenloft. #biodiversiteit

volg ons

👍 gentsmilieufront-GMF
 📱 @gentsmilieufront
 #gentsmilieufront

GMF experimenteerde ook met een eerste **digitale GMF-quiz** en dat het gesmaakt werd. #zoomforlife

Voor ons project **Wij(k)water** kom je al eens op een kerkdak terecht. #samenwerking #hallelujah

Op 22 februari 2021 zag de **GMF-boekenclub** het levenslicht! Beet de spits af: #drawdown van #paulhawken

Gezin Genbrugge uit Mariakerke en Van Lancker uit Gentbrugge adopteerden de eerste echte **GMF Eycken!** #grootmeesters

COLOFON

Frontaal is het driemaandelijks tijdschrift van Gents MilieuFront vzw (GMF)

Jaargang 24_nr. 1
lente 2020

verantwoordelijke uitgever
Elina Bennetsen
Dampoortstraat 81
9000 Gent

redactie

Elina Bennetsen, Tycho Van Hauwaert, Iris Verschaeve, Eva Dessers, Pieter Van den Brande, An Van Hemeldonck, Janne Delagrangue, Zjef De Loose, Reineke Maschhaupt, Michaël Verest, Lisa Marechal, Veerle Vercrucy, Karel Lauwers, Thijs Michiels, Kaat Coppens, Griet Mortier, Sabina Huyghe, Davina-Lara Declerck, Judith Hoogewijs, Sarah Lallemand, Ulrike Braeckman

grafisch concept

Marlies Nachtergaele

lay-out

Shauni Celis
Marlies Nachtergaele
Marian Vandenbussche

fotografie — illustraties

Vermeld bij artikel.
Cover: Shauni Celis
— Huisfotografen:
Shauni Celis
Noor Van Weverberg
— Huisillustratoren:
Marie Bockaert, Britta Bolte,
Andy Bruyninckx

contact redactie

frontaal@gentsmilieufont.be

copyright

Overname van artikels wordt aanbevolen, mits bronvermelding.

drukwerk

Graphius, Gent

Gedrukt op 100% kringlooppapier met inkt op vegetale basis en solventvrij.

over ons

Gents MilieuFront (GMF) is een politiek onafhankelijke milieuvereniging die actief is in Gent en omgeving.

We willen mee vorm geven aan een samenleving waarin 'duurzaam' altijd de logische, natuurlijke keuze is, op alle niveaus. Om dit te bereiken richten we ons tot lokale overheden, inwoners en organisaties in de regio via beleidswerk, sensibilisering, adviesverlening en acties. Vrijwilligers zijn het kloppend hart van onze vereniging. We leggen ons toe op stedelijke thema's zoals afval, energie, mobiliteit en klimaat. MilieuAdviesWinkel (MAW) is het servicepunt duurzaam bouwen en renoveren van GMF.

word lid

Word je lid, dan help je ons om nog meer acties te ondernemen en zwaarder te wegen op het Gentse milieubeleid.

Je bent al lid vanaf 5 euro per jaar! Dit doe je makkelijk en snel via het domiciliëeringsformulier op de website. Wens je een gezinslidmaatschap, dan stort je 12,5 euro. Elk GMF-lid heeft recht op kortingen in een twintigtal duurzame Gentse handelszaken. Originale cadeautip? Schenk een lidmaatschap!

doe mee

GMF bestaat dankzij de inzet van een groep enthousiaste vrijwilligers.

Hands-on organisators, dossiervreters of praktische enthousiastelingen: iedereen is welkom! Stuur een e-mail naar info@gentsmilieufont.be en je zal uitgenodigd worden voor een kennismakingsgesprek.

steun ons

Steun GMF met een gift, dan kan nu (tijdelijk) met 60% belastingvermindering! De Vlaamse Overheid voorziet deze verhoogde belastingvermindering in 2020 voor erkende vzw's als GMF in (moeilijker) corona-tijden. Stort een bedrag op rekening BE19 8939 4405 6912. Vermeld in de mededeling 'Gift': Alle giften vanaf €40 op jaarbasis zijn fiscaal aftrekbaar. Giften hoger dan 40 euro zijn natuurlijk ook welkom. Merci!

vind ons

Secretariaat GMF

Dampoortstraat 81
9000 Gent — T 09 430 03 90
info@gentsmilieufont.be
www.gentsmilieufont.be
*Steven Geirnaert, Iris Verschaeve,
Thijs Michiels en Pieter Van den Brande*

Openingsuren

Open van maandag tot vrijdag.
9u - 12u30 | 13u - 17u

MilieuAdviesWinkel (MAW)

Wil je bouwadvies? Maak dan eerst een afspraak. — T 09 430 03 91
info@milieuadvieswinkel.be
www.milieuadvieswinkel.be
*Stefaan Claeyns, Veerle Vercrucy,
Bieke Vanherwege en Steffi Boelens*

Gezocht : Tellers & Fietzers

*Help GMF fietsers tellen op 6 mei
en al fietsend uitstoot meten
in mei & juni*

Meld je aan op
gentsmilieufrent.be

pix_Andy Bruyninckx